

İçindekiler

1. BÖLÜM

CAM: ATEŞİN BAĞRINDAN DOĞAN 5.000 YILLIK SANAYİNİN ESERİ 9

Tarih Boyunca Cam Üretimi "Üst Düzeyde Kimlik Yarışı" Olmuştur 10

Camın En Önemli Teknik Özellikleri 11

Cam Tarihinde Yüzer Yıllık Aralıklarla Tasarımların Değişimi 13

Tarih Boyunca Şişenin "Biçimi" ile "İçeriği" Arasındaki Bitmeyen Rekabet 19

Cam Şişelere Gösterilen İlginin Sebeplerinden Bazıları 20

Şişe Üretiminde Gelişen Teknik ve Uygulamalar 20

1600'lü Yılların İstanbul'unda Cam Şişe Kullanan Bazı Esnaf 21

1600'lü Yıllarda Osmanlı Devleti'nde Cam Şişenin Kalitesi ve Fiyatı Sorunu 22

1689'da Saray Mutfağındaki Cam Şişelerin Sayısı ve Değeri 25

Basınca Dayanlı Şişe ve Mantar Tapa Üretiminde İlk Adımlar 25

Şişenin Maden Ustalığıyla Buluşması ve Kauçuğun Bulunmasıyla Kapağın Değişimi 27

Osmanlı Devleti'nde Yeniden Örgütlenen Cam Sanayisi 27

Sanayi Devrimi'yle Paralel Olarak Cam Üretimi Hızla Sanayileşiyor 28

Venedik ve Bohemya Camcıları "Seçkinler için Şişe" Üretiyor 28

Gazlı İçeceklerin Şişeye Doldurulması ve Yeni Kapak Teknikleri İçin Patentler Dönemi 30

Ülkedeki Maden Suyu Varlıklarının Önem Kazanması 31

Ülkedeki Maden Suyu Kaynakları 1863 "Osmanlı Sergisi"nde Görünüyor 32

Sergi-i Umumi-i Osmanî'nin Bölümleri 33

"Fabricca Vetrami di Constantinople" Şişe Üretmeye Başlıyor 37

1890: Günlük Yaşamda Seçkinlerin Camlarına Karşı "İtibarsız Şişeler" Yaygınlaşıyor 39

2. BÖLÜM

ANADOLU'DAKİ MADEN SULARININ SAĞLIK AMACIYLA KULLANILMASININ YAYGINLAŞMASI VE ŞİŞE SORUNU 43

Afyon Karahisar Maden Suları İçin İlk Girişimlerin Büyük Sorunu 44

Yeni Gazlı İçecekler İçin Cam Bilyeli Özel Şişe Üretimi 45

Sağlık Amacıyla İthal Edilen Maden Sularına Karşı Yerli Maden Sularının Önem Kazanması 46

Maden Suyunun Yeni İsmi: "Hamidiye Etfal Hastahane-i Âlîsi Maden Suyu" 47

Tarihî Gazlıgöl'deki Kaynaklarda İlk Bilimsel Araştırma 47
Tıbbiye-i Şahane Cemiyetinin Maden Suyu Tahlil Raporu 48
Bir Litrelük Şişelere Doldurulan Maden Suyunun Bonn Üniversitesi'nde Tahlili 48
Karahisar Maden Suyu'nun Avrupa'dan İthal Edilen Şişelerle Arzi 52
Hassas İşlemlerle Maden Suyunun Şişelenmesi 53
Maden Suyunun Şişeye Doldurulması ve Kapak Takılması İşlemlerinde Gelişmeler 56
Maden Suyu İhracatı İçin Gereken 1 Milyon Şişe İthal Sorunu 57
Sultan V. Mehmed Reşad Döneminde Dolmabahçe Sarayı'ndaki İthal Maden Suyu Şişeleri 58
Membaların Cam Damacanalarda Satılma Zorunluluğu Getirilmesi 60
Osmanlı Hilâl-i Ahmer Cemiyeti Maden Suyu İşletmek İçin Girişimlerde Bulunuyor 61

3. BÖLÜM

TÜRKİYE CUMHURİYETİ DÖNEMİNDE HİLÂL-İ AHMER CEMİYETİNİN MADEN SUYU İŞLETMECİLİĞİNDEKİ GELİŞMELERİ 63

Hilâl-i Ahmer'den Kızılay'a 64
Karahisar Maden Suyu İşletmesinde Şişe Doldurma Teknikleri Gelişiyor 64
İlk Afyon Karahisar Maden Suyu Müdürü'nün "Acil" Talepleri 65
Karahisar Maden Suyu İşletmesi İçin Yapılan İlk Yönetmelik 67
1928: Modern Bir Bina İçin Proje ve Teknik Donatım Hazırlanıyor 67
1928: Günde 25 Bin Şişe Doldurabilen Teknik Donatım Kuruluyor 70
1929: İstanbul'da İlk Bayi Kuruluyor 70
1929: Atatürk, Ekonomik Buhran Yıllarında Şişe İthalatı Sorununu Çözüyor 71
1934: Türkiye'de İlk Cam Fabrikası Paşabahçe'de Kuruluyor 72
Paşabahçe Bölgesindeki "Müskirat İnhisarı Fabrikası" İçin Şişe İhtiyacı artıyor 73
1935: İstanbul'daki Küçük Bir Cam İmalathanesinin Durumu 74
Paşabahçe Cam Fabrikası'nda "Tekel" İçin İlk Şişeler Üretiliyor 75
Kahverengi Camdan Yapılan Şişelerin Güvenli Kapak Sorunu 78
1940: Kızılay Günde 20.000 Şişe Maden Suyu Dolduran Yeni Teknoloji Satın Alıyor 79
1932: Karahisar Maden Suyu İçin Almanyadaki En Son Sistemi Uygulayan Kişi: Alman Arnold Scherrer 79

4. BÖLÜM

DERNEĞİN İSMİNİN DEĞİŞİMİYLE BAŞLAYAN ŞİŞE ve MADEN SUYU ÜRETİMİNDEKİ ATILIMLAR 83

1935: Atatürk'ün Önerisiyle "Türkiye Kızılay Cemiyeti" İsmi Alınıyor ve "Şişesi 5 Kuruşa Soğuk Su" Satılıyor 84

1939: 10 Milyon Cam Şişenin Vergisiz İthalı İçin İzin Veriliyor 84

II. Dünya Savaşı Nedeniyle Paşabahçe Cam Fabrikası Yeşil Camdan Askeri Matara Şişeleri ve Damacanalar Üretiyor 85

1940'lı Yıllar ve Vidalı Kapaklı Mürekkep Şişesi 86

1940: Kızılay'ın Satış Rakamları İthal Şişelerle 1 Milyonu Geçiyor 87

1941: Kızılay, Artan Üretim Nedeniyle Şişe Yıkama ve Dolum Tekniğinde Değişimler Yapıyor 88

1946: Maden Suyu Sofraların Bir Parçası Oluyor 88

1950: En Hassas İşlerden Biri Kullanılmış Şişelerin Temizlenip Yeniden Doldurulmasıydı 90

1950'lerdeki Yüksek Fiyat ile Paslı Kapak Sorunu ve Bunlara İlişkin Şikâyetler 90

1952: Paşabahçe Cam Fabrikası'nda Şişe Üretimi Çeşitleniyor 92

1956: Şişe Sorunu Çözüldükten Sonra Kızılay, Şişe Kapağı Fabrikası Kurma Girişiminde Bulunuyor 93

1960: Paşabahçe Cam Fabrikasında Yeni Şişe Üretim Teknolojisine Geçiliyor 95

1960: Kızılay 23.3 Milyon Şişe Maden Suyu Üretimine Ulaşıyor 97

1961: Şişe Kapağı Sorununu Çözmek için Yurt Dışından Teknolojik Bilgi ve Fiyat İsteniyor 98

1967: Şişecam'ın Yeni Fabrikası "Topkapı Şişe Sanayisi" Kızılay'ın Sorununu Çözüyor 99

5. BÖLÜM

KIZILAY'IN MARKA TESCİLİ VE YENİ GELİŞMELER 101

1985: Kızılay Maden Suyu Markasının Tescil Edilmesi ve Yeni Gelişmeler 102

Şişenin Rengi Koyu Kahverengiden Yeşile Dönüyor 102

1994: Saatte 36.000 Şişe Dolduran Yeni Teknoloji Getiriliyor 103

1997: Şişecam Depozitosuz Şişe Üretim Teknolojisini Geliştiriyor 104

2001-2006: Kızılay Günde 850 Bin Şişe, Saatte 100 Bin Şişe Dolduruyor 104

6. BÖLÜM

GÜNÜMÜZDE KIZILAY MADEN SUYU VE ŞİŞELERİ 107

2021: Kızılay Maden Suyu ve Cam Şişe Sanayisi Yarışının Son Durumu 108

Kızılay Maden Suyu şişeleri: 1926'dan günümüze 109

KAYNAKÇA 110

GÖRSEL MALZEME KAYNAKLARI 112